

חנוכה

תיקיית חופש לחנוכה

רוב ילדי הפנימיות יוצאים לחופשות לבתיהם לפי החופשות של משרד החינוך. לפני היציאה לחופשות הארוכות, אפשר לצייד אתם ב"תיקיית חופש" תיקיה ובה מספר עיסוקים לחופשה. לפני שנחלק את התיקיות נדבר עם הילדים על הזמן החופשי הרב שיש לנו בחופשה ועל כך שאפשר לנצל אותו לכל מיני דברים. התיקיות כמובן צריכות להיות מותאמות לגילאי הילדים. התיקיות עצמן יכולות להיות עשויות מחומרים שונים, יש תיקיות אל-בד זולות מאוד שאפשר למצוא בחנות "הכל בשקל". גם התיקיה צריכה להיות מותאמת לגיל הילדים: ילד צעיר ישמח לצאת מהפנימיה עם תיקיה גדולה ומקושטת ואילו ילד גדול יותר יחשוב שזה ילדותי ולכן כדאי להכין תיקיות חלקות ונטולות שמות.

דברים שאפשר להכניס לתיקיית חנוכה:

- שעשועונים הקשורים לחג (תפזרות, מבוכים, תשבצים, דפי צביעה וכו')
- סיפור לחג, או מספר סיפורים
- מתכון ללביבות
- סביבון, שקית עם עדשי שוקולד והוראות למשחק הסביבון.
- ברכת הדלקת הנרות (רוב הילדים ייקחו הביתה גם חנוכייה אשר הכינו)
- שבלונה להכנת סביבון תלת מימד (יש לצלם על בריסטול ולא נייר דק) וחבילת צבעים קטנה לצביעה

אפשר להוסיף עוד דברים רבים. אם יש תקציב אפשר להוסיף משחקים קנויים כמו סולמות וחבלים שעולים כשקל. אפשר להביא חבילה קטנה של פלסטלינה ולצלם דפים עם הוראות להכנת דמויות שונות. (יש ספרים או שאפשר למצוא באינטרנט)

לביבות תפוחי אדמה

רכיבים:

- 1 ק"ג תפוחי אדמה קלופים
- חצי כוס קמח
- 3 ביצים
- מלח, פלפל שחור טחון טרי

אופן הכנה:

מגררים את תפוחי האדמה בפומפייה גסה. סוחטים ומניחים בקערה. מוסיפים לקערה קמח, מלח, פלפל וביצים ומערבבים. שמים מעט שמן במחבת וכשהוא חם מניחים במחבת כף גדושה מהתערובת, מועכים מעט לכדי לביבה שטוחה. מטגנים כמה דקות עד שהצד התחתון משחים יפה. הופכים בזהירות ומטגנים גם מהצד השני. מניחים על נייר סופג.

משחק הסביבון

רוצים לשחק בסביבון?
אתם צריכים: סביבון, עדשים משוקולד (או כל ממתק אחר שמתאים)
ולפחות שני משתתפים.

מהלך המשחק:

כל ילד מקבל מספר עדשי שוקולד. כל אחד שם בקופה 2 עדשים.
כל משתתף בתורו מסובב את הסביבון.

יצא לו:

ג- יקח את כל מה שבקופה וכל המשתתפים ישימו שוב 2 עדשים בקופה

ה- לוקח חצי ממה שיש בקופה

פ- שם עדש אחד בקופה

נ- כלום

סדר הדלקת נרות חנוכה

לפני ההדלקה מברכים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

בלילה הראשון מוסיפים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

אחרי ההדלקה שרים:

הנרות הללו שאנו מדליקין, על הנסים ועל הנפלאות ועל

התשועות ועל המלחמות, שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן

הזה, על ידי כהניך הקדושים. וכל שמונת ימי החנוכה

הנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות

להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי

להודות ולהלל לשמך הגדול על נסיה ועל

נפלאותיה ועל ישועתך.

בררות קומת ברוש, בקש אנני בן המרתא.

ונהנתה לו לפח ולמוקש ונאותו נשבתה.

ראש ימיני נשאת ואויב שמו מחית.

רב בגיו וקניניו על העץ תלית.

מעוז צור ישועתי לך נאה לשבת.

תבון בית תפלתי ושם תודה נזבת.

לעת תכין מטבח מצר המנבח.

אז אנמור בשיר מזמור חנפת המזבת.

ונים נקבצו עלי אזי בימי חשמנים.

ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים.

ומנותר קנקנים נעשה גם לשושנים.

בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים.

רעות שבעה נפשי ביגון כחי בלה.

חיי מררו בקושי בשעבוד מלכות עגלה.

ובידו הגדולה הוציא את הסגלה.

חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה.

תשוף! רוע קדשך וקרב קז הישועה.

נקם נקמת דם עבדיך מאמה הרשעה.

כי ארכה לנו השעה ואין קז לימי הרעה.

דחה ארמון בצל צלמון, הקם לנו רועה שבעה.

דביר קדשו הביאני וגם שם לא שקטתי.

ובא נוגש והגלני. כי זרים עבדתי.

ויין רעל מסכתי כמעט שעבדתי.

קז בבלי, זרבבלי, לקז שבעים נושעתי.

לקפל ולהדביק

לקפל ולהדביק

לקפל ולהדביק

א

x

לקפל ולהדביק

לקפל ולהדביק

ב

לקפל ולהדביק

ג

לקפל ולהדביק

ד

לקפל ולהדביק

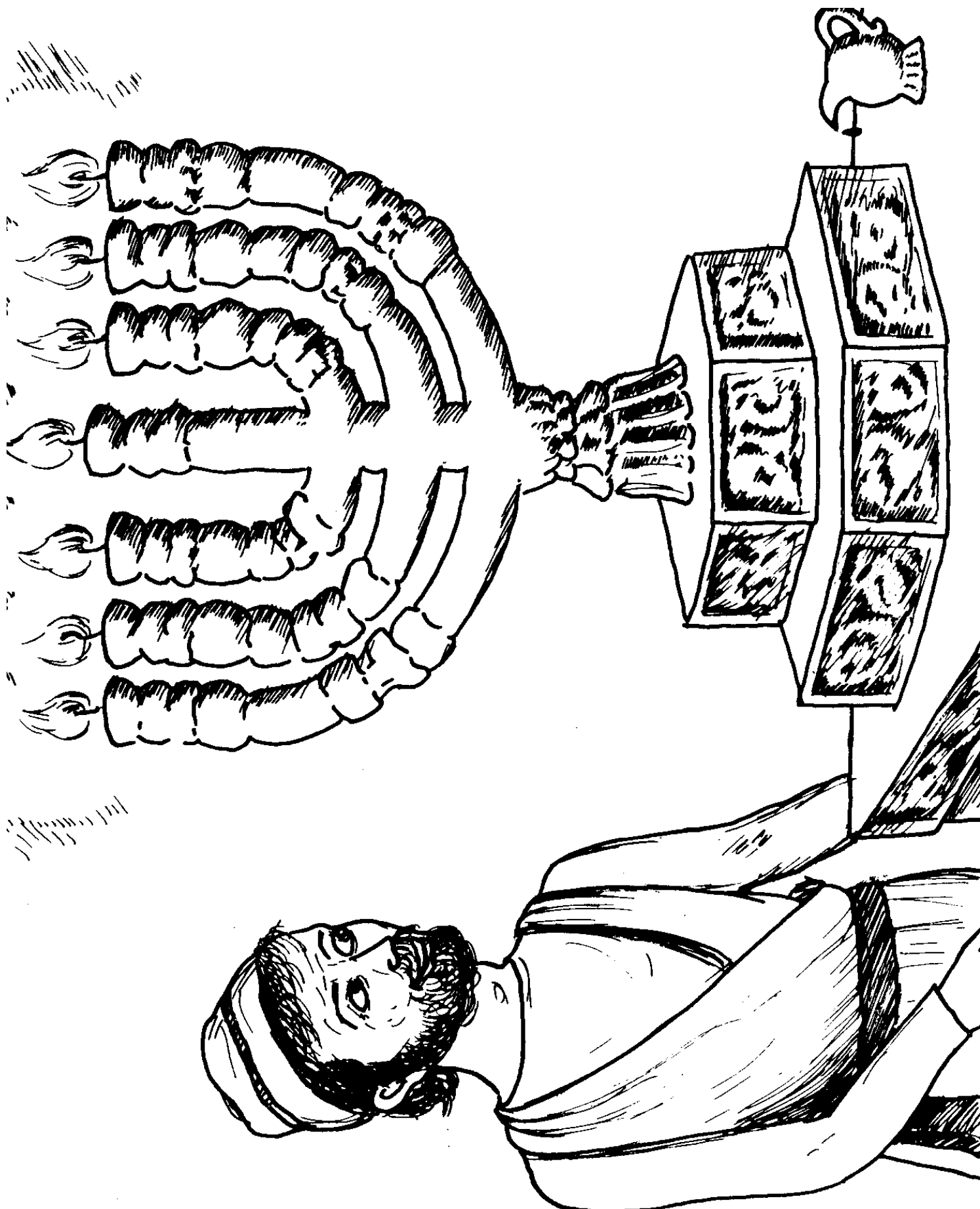
סביבון תלת-מימד

הוראות הכנה

1. גזרו את הדוגמא מסביב
2. גזרו חור במקום המסומן ב-X
3. קשטו את הסביבון
4. קפלו את כל הקווים המסומנים עד לקבלת צורת סביבון.
5. הדביקו את החלקים המסומנים למקום המתאים כדי לשמור על צורת הסביבון.
6. הכניסו קש או מקל קצר לחור.

דפי צביעה

תפזורת חנוכה

בתפזורת מסתתרים 17 מילים ומונחים הקשורים לחג החנוכה (ראו מאגר מילים - המלבן שמתחת לתפזורת). המילים רשומות מימין לשמאל, משמאל לימין, מלמעלה למטה, למעלה ובאלכסון. הקיפו את המילים.

י	ב	כ	מ	ה	ה	ד	ו	ה	י	ו	י	מ	נ
ר	מ	פ	א	ת	מ	י	מ	ו	נ	ו	י	ו	ו
ר	ש	צ	פ	ס	י	נ	ו	ז	ו	י	ו	ח	ס
ש	ב	מ	ע	ה	ו	ת	ד	ח	נ	ס	נ	ב	ו
ו	ת	י	ו	ר	ו	ד	י	ב	י	ז	י	ז	כ
ת	ח	א	נ	ו	מ	ב	ע	ה	כ	ב	מ	ה	ו
ה	ע	נ	ו	ב	ע	ע	י	ס	ו	ל	י	ת	י
ר	ח	ו	ו	ג	מ	ע	נ	נ	ג	מ	ת	כ	ט
ב	ג	מ	נ	כ	נ	ו	מ	ט	ר	נ	ת	ו	נ
י	ד	ש	ה	ב	ה	ש	נ	א	ל	ו	מ	נ	א
מ	ו	ח	נ	ו	כ	י	ה	י	כ	י	ת	ח	ב
ש	ש	מ	כ	פ	ג	מ	ע	ו	ז	צ	ו	ר	ס
מ	ת	י	י	ו	ו	נ	י	מ	ע	נ	י	ל	ר
ה	צ	פ	ל	נ	י	ר	מ	י	ס	נ	ה	ל	ע

מאגר מילים:

חשמונאים מתייוונים יהודה המכבי חנוכיה גבורה יוונים
 חנוכה סביבון נרות מעוז צור חנוכת המזבח אנטיוכוס
 על הנסים מתיתיהו פך שמן מודיעין רשות הרבים

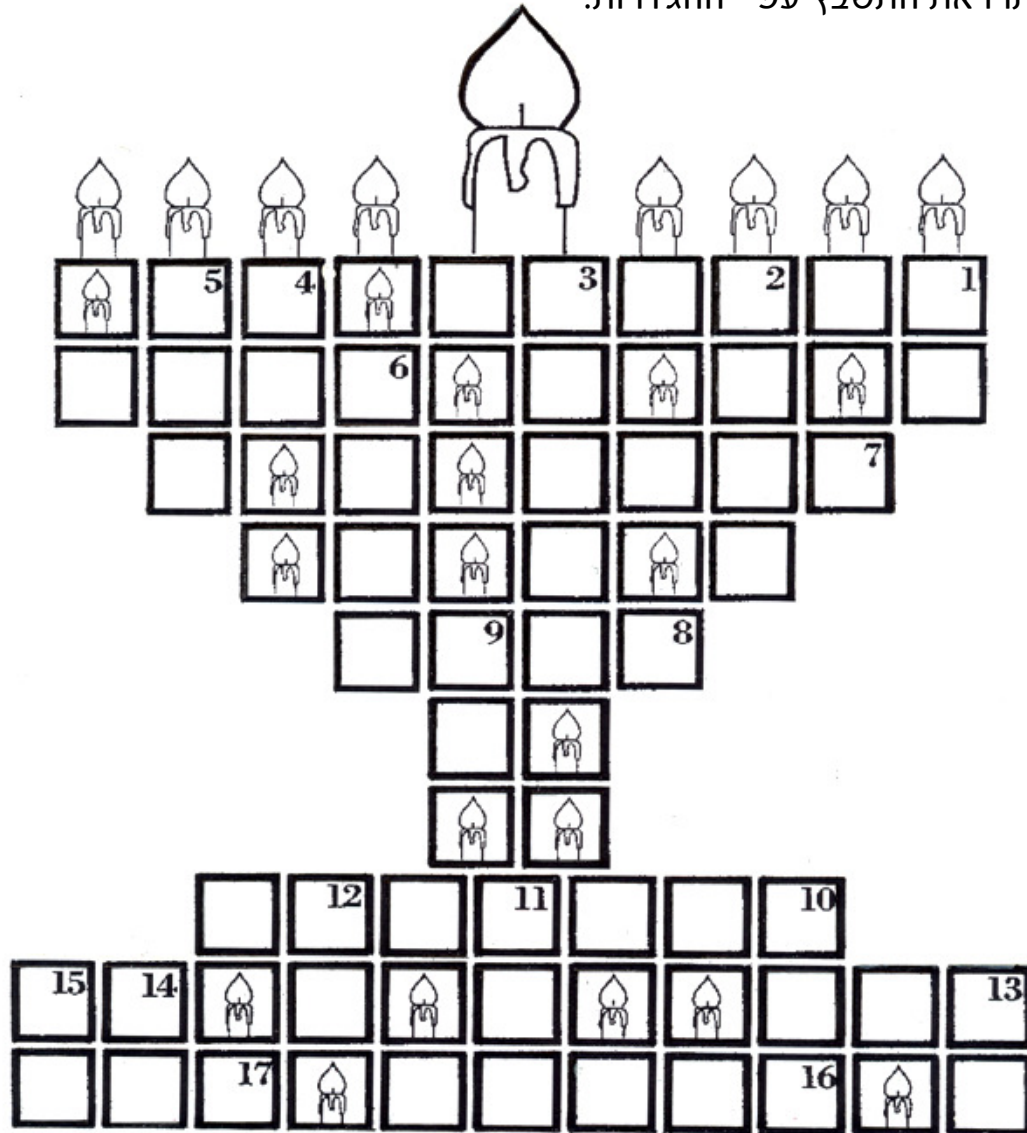
שעשועון לתנוכה

סמלי החג שלפניכם מסודרים ברצף קבוע. גזרו והדביקו את הסמלים החסרים כך שישמר הרצף הנכון.

תשבץ חנוכה

פתרו את התשבץ עפ"י ההגדרות:

מאונך (מלמעלה למטה)

1. מקום גבוה
2. תנור
3. אחד מבני מתתיהו
4. הרבה כאלה יש בספר
5. סביבוני ירוץ ב...
6. אש
9. בתוכו מצאו שמן
10. המנורה היא _____ המדינה
11. לקח ללא רשות
12. יש בו הרבה מים
13. זה קרה בחנוכה
14. לא פה
15. ההפך מ"אין"

מאוזן (מימין לשמאל)

1. פרח בר הקשור לחנוכה: דם...
4. חי במים.
6. אותו נושאים בתהלכות חנוכה.
7. היכל הקודש שהיוונים טימאו.
8. חג האורים.
10. מאכל לחנוכה.
13. שתק
14. מתנה
16. מאכל לחנוכה
17. מדליק את הנרות.

חנוכה - ספור לחג

"חלק מהיהודים התרגזו ושאלו: "איך נוכל שלא לעשות ברית מילה? ומה עם החגים, לא נחגג אותם? ולא ננוח בשבת? נפסיק להקריב קרבנות בבית המקדש? אנחנו לא מסכימים."

אמרה ליאת: "אני צדין לא מבינה איך יכלו הייננים לדעת מה עושים היהודים בתוך ביתם ובבית המקדש. הרי לא הייתה להם מצלמה נסתרת." רחל צחקת ואמרה: "חיליו של אנטיוכוס פזרו פסלים בכל הארץ, הם נכנסו אפילו לבית המקדש שבירושלים, והעמידו בתוכו פסל גדול. חלק מהיהודים השתחוו לפסלים וקימו את המנהגים היינניים, וחלק ברחו להרים והסתתרו במערות."

"אבל המכבים נלחמו בייננים." אמרה ליאת.

"הם לא נקראים מכבים, העיר נעם, הם נקראים חשמונאים - נכון דוד?" אז התערכה רחל ואמרה: "אינכם צריכים להתנבח, שניכם צודקים. את החשמונאים ממשפחת חשמונאי בנו גם "מכבים".

בכפר מודיעין חיה משפחתו של מתתיהו החשמונאי. בקר אחד יצא מתתיהו מביתו, וראה את חילי המלך במרכז מודיעין. החילים צוה על היהודים שסביבם להקריב קרבן לפסל היינני.

מתתיהו היה כהן ולא הלך בדרך של המתיוונים, הוא התנגד מאוד, שלף את חרבו והרג את היהודי שרצה להקריב את הקרבן, הרג גם את נציג המלך, ונתן (שבר) את המזבח. אחרי המעשה הזה לא יכלה משפחת מתתיהו להשאר בכפר. מתתיהו קרא בקול גדול: "מי לה' - אלי!" כלומר, מי שמאמין בה' יצטרף אלי. אסף את קרוביו וידידיו וברח אתם אל ההרים. השמועה

נעם וליאת היו עיפים ונרגשים מאוד. כל היום עבדו עם המדריכים: רחל ודוד במטבח, הכינו לביבות, טגנו ספגניות וערכו את השלחן. עכשו הניחו על השלחן את החנפיה הגדולה שהכינו בכתה, וחפו בהתרגשות להדלקת הנרות.

נעם שאל: "רחל, לוי היית חיה בתקופת החשמונאים, היית מקשיבה לייננים? היית עושה מה שהם מצוים?"

קראה ליאת: "אני בטח הייתי נלחמת בהם, לא הייתי מסכימה להשתחוו לפסלים של הייננים."

"לא היית נשמעת לצו של אנטיוכוס המלך?" שאל המדריך, "תביני, זה לא היה פשוט כל כך, אנשים שקימו את מצוות היהדות בסתר חיו בפחד גדול ובסכנה."

"מה בדיוק קרה שם?" שאל נעם.

ספר המדריך:

"לפני שנים רבות, לפני יותר מאלפים ומאה וחמשים שנה, שלטו הייננים בארץ ישראל. בראש הממלכה עמד אז המלך אנטיוכוס אפיפנס. אנטיוכוס רצה שכל היהודים יתנהגו כמו הייננים, כלומר ילבשו את אותם בגדים, ידברו יונית, ויאמינו באלילים הייננים.

היו יהודים שבתרו לחיות כמו הייננים, קראו להם: "מתיוונים".

שאלה המדריכה: "איזו ארץ מסתתרת במלה מתיוונים?"

ונעם קפץ וענה: "אני יודע- יין!"

המשיך דוד בספור:

התפשטה ויהודים רבים הצטרפו למלחמה ביננים. לפני מותו צוה מתתיהו על בניו להמשיך בדרכו, ומנה את יהודה המכפי בנו למפקד הצבא. נעם קמט את מצחו ושאל: "איך כותבים מכפי ב-ק' או ב-כ'?" "אפשר גם כן וגם כן", ענה דוד.

"כן מסבירים את הכתיב "מכפי" - מקור השם הזה הוא במלה מקבת, כלומר סוג מיוחד של פטיש, ליהודה קראו המקפי מפני שהכה ביננים כמו פטיש. וכך מסבירים את הכתיב "מכפי" - אלו ראשי תיבות של הקריאה:

"מי כמפה באלים י-ה מי כמוך נאדר בקדש נורא תהלות עושה פלא"

דוד המשיך וספר: "חיליו הנאמנים של יהודה המכפי הסתתרו במערות, ארבו ליננים, פגעו בהם, וברחו בלי להתפס. לאחר שלש שנים של קרבות גדולים וקשים הצליחו המכפים לגרש את הווינים מירושלים.

כאשר נכנסו המכפים לירושלים ראו שגורפו שער בית המקדש, בחצר צמחו עשבי בר, פסלי היננים עמדו בכל מקום, והמזבח חלל בעבודת אלילים. מיד החלו במלאכה: הם בנו מזבח חדש, נקו את בית המקדש וטהרו אותו, העמידו כל דבר חזרה במקומו, ובסוף הכינו מנורה חדשה במקום מנורת המקדש העשויה זהב, שטמאה.

לפי האגדה, כאשר סימו את המלאכה רצו לחנך את בית המקדש ולהדליק את מנורת שבעת הקנים, מנורה זאת נקראה גם מנורת התמיד.

"למה קראו לה כן?" שאלה ליאת.

"מפני שהיא דלקה תמיד!" קרא נעם.

ורחל המשיכה לספר: "אבל אז גלו שהיננים פתחו את כל פדי השמן החתומים (פדים שהכהן הגדול סגר בחותמת מיוחדת), ולא היה אפשר להשתמש בשמן כדי להדליק את המנורה.

כדי להפיק שמן חדש נדרשו שמונה ימים! והמכפים לא רצו לדחות את חנכת בית המקדש, לכן חפשו בכל מקום ובכל פנה בבית המקדש. פתאום גלו פך שמן קטן סגור וחתום בחותמו של הכהן הגדול, השמן יכול היה להספיק ליום אחד בלבד. הם הדליקו את המנורה וחנכו את בית המקדש בכ"ה בחדש כסלו."

"אבל מה קרה למחרת פשנמר השמן?" שאל נעם.

"מה, אתה לא יודע?" שאלה ליאת, "לא שמעת על גס פך השמן?"

"אני יודע, אבל רציתי לשמע שוב את הספור."

"הם הדליקו את המנורה, והמנורה דלקה ביום הראשון, אבל השמן המשיך לבעור. וכך דלקה המנורה יום אחר יום במשך שמונה ימים! עד שהגיע השמן החדש.

החגיגה נמשכה שמונה ימים, ובכל ערב וערב הוארו ההיכל והחצרות באורים רבים, חנכו את המקדש החדש בשירים ובנגינה בנבלים, בפנורות ובמצלתיים."

"אם כן, זאת הסבה שמדליקים שמונה נרות!" קראה ליאת והביטה אל

קצרת הלביבות, "ובגלל חנכת בית המקדש אני חוגגים את חג החנכה", אמר נעם וכבר קרב לפיו את הלביכה.